

drift for transition

Leren Digitaliseren

**Digitalisering als breekijzer
voor de gewenste transitie
in het Hoger Onderwijs**

Gijs Diercks
@gijsdiercks

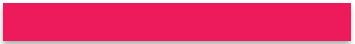
Arnhem

27-01-2022

Erasmus

Onderzoek

Onderwijs

Advies

Arena

drift
for transition

Transitievraagstuk

Wanneer **verbetering van het bestaande** geen oplossing meer biedt

1970: One more lane will fix it.
1980: One more lane will fix it.
1990: One more lane will fix it.
2000: One more lane will fix it.
2010: One more lane will fix it.
2020: ?

via [@avelezig](#)

[Tweet vertalen](#)

Van **ABC News**

Kerngedachte transitie

Maatschappij organiseert zich rondom
bepaalde maatschappelijke functies.
mobiliteit, energie, zorg, onderwijs, etc.

Normaal optimaliseren we deze systemen
(o.a. door innovatie)

Systemen lopen vast. Niet (meer) in staat
antwoord te bieden aan nieuwe opgaven

Fundamentele verandering is noodzakelijk

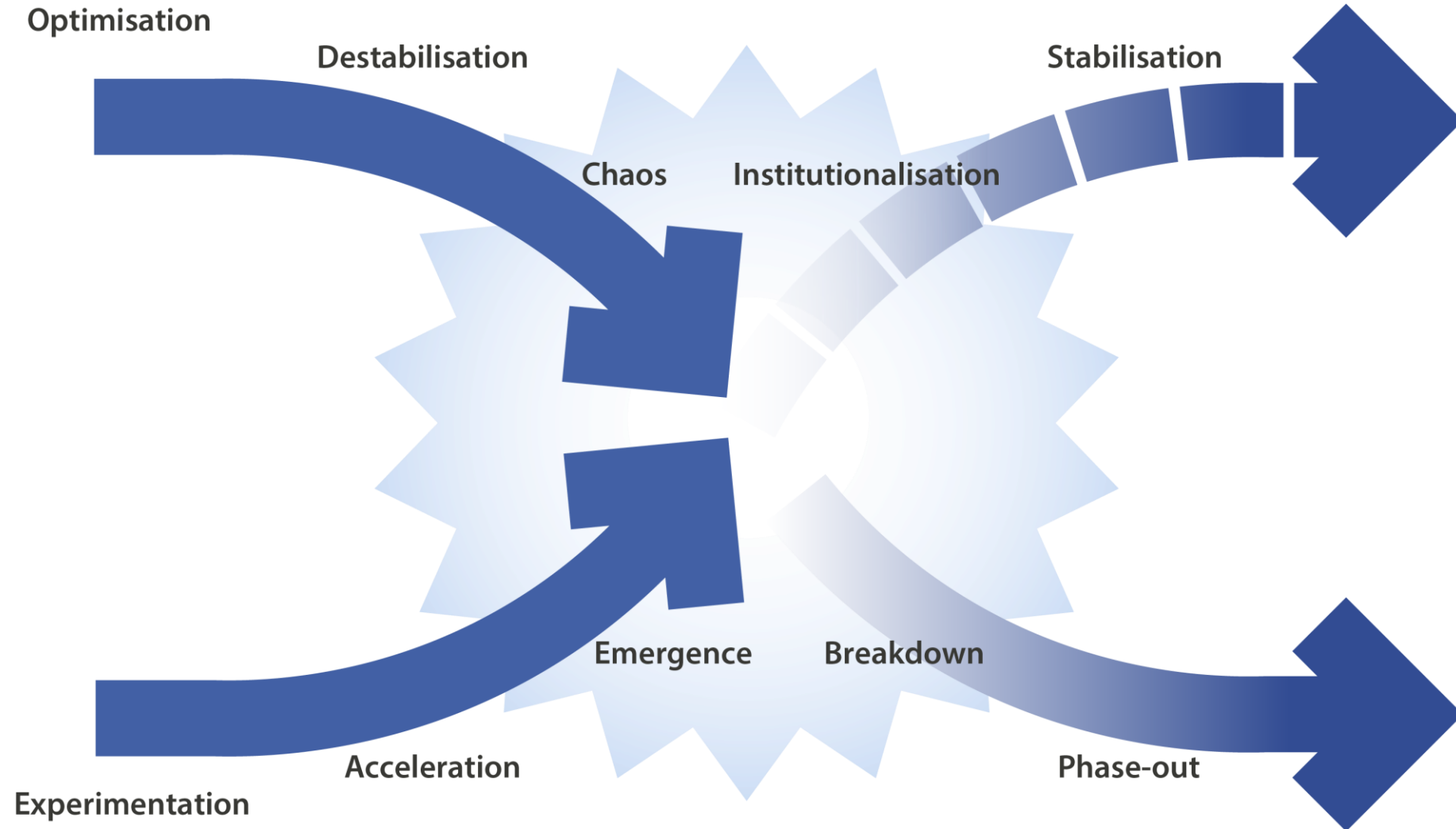
1970: One more lane will fix it.
1980: One more lane will fix it.
1990: One more lane will fix it.
2000: One more lane will fix it.
2010: One more lane will fix it.
2020: ?

via [@avelezig](#)

[Tweet vertalen](#)

The X-curve framework

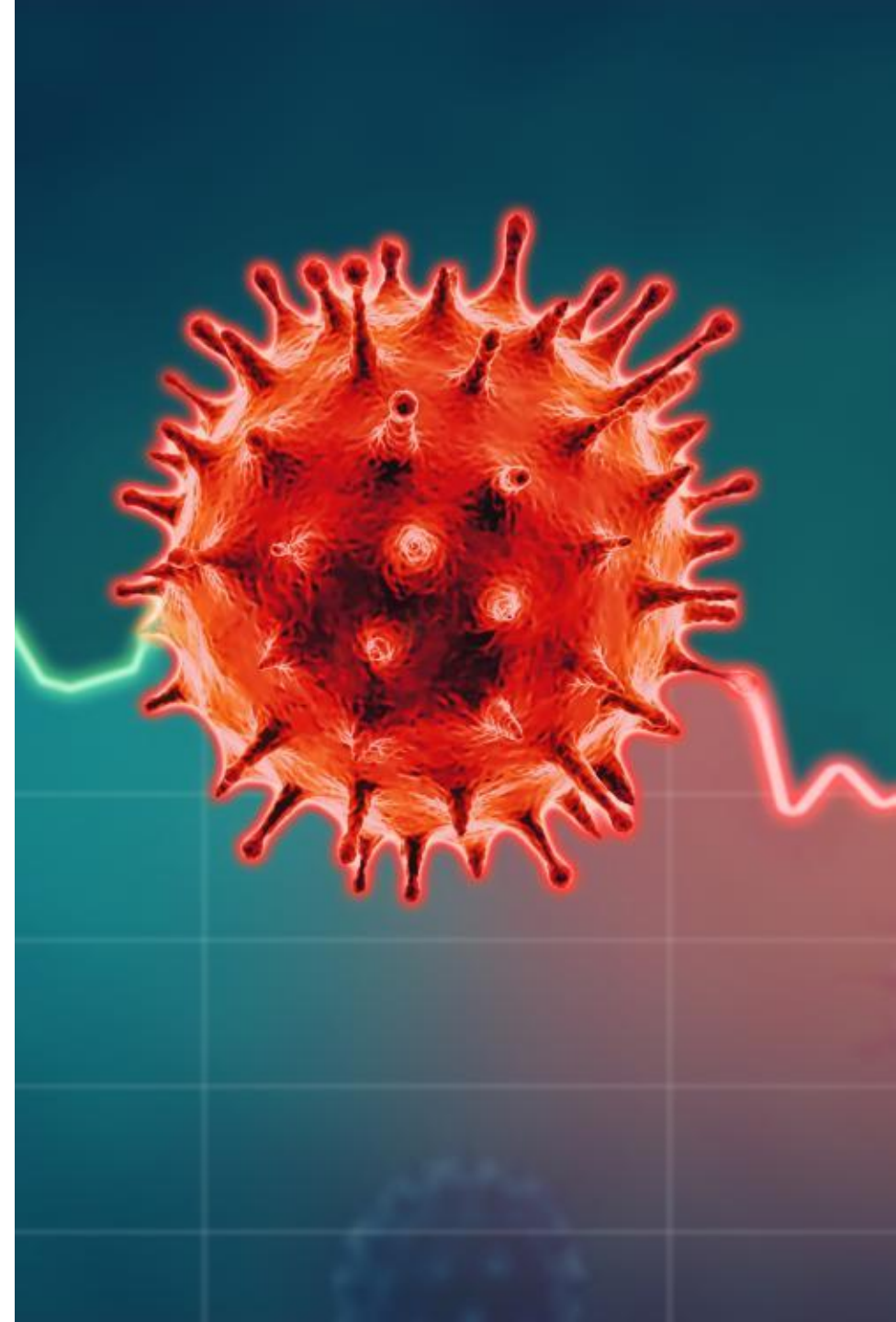
Digitalisering HO door een transitiebril: De aanleiding

Online en blended noodgedwongen tot hart
v/h onderwijs

Andere blik op bestaand vraagstuk

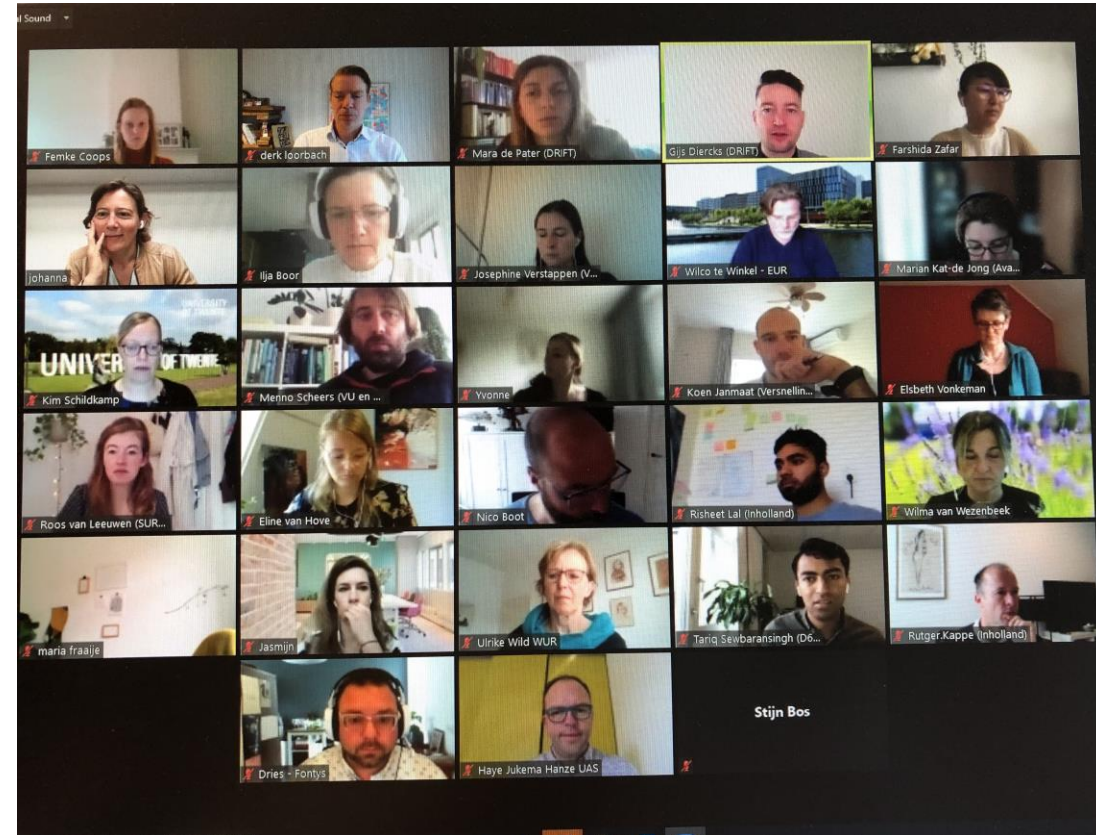
Fundamentele discussie over toekomst en
richting

Wat betekent dit voor het Versnellingsplan,
en wat daarna komt?

Transitie arena

- Digitalisering plaatsen in bredere (verander)dynamiek van het HO
- Participatieve aanpak gefaciliteerd door DRIFT
- Met ca 20-25 autonome denkers uit het veld
- Systeemanalyse, visievorming en backcasting
- Identificeren van doorbraakprojecten

Doel van vandaag

Meenemen in ons verhaal

- Waar slaan jullie (niet) op aan?
- Tot in hoeverre is dit ook toepasbaar op het HBO?
- Herken je dit in je eigen omgeving?
- Ben je hier zelf al mee bezig?
- Kunnen we elkaar verder helpen?

Hoe zijn we hier gekomen?

Van elitair naar egalitair

Meer plurformiteit

Internationalisering

New Public Management

het onderwijssysteem
is enorm
gegroeid

De dominante praktijk

- >50% van doet een vervolgopleiding bij een HOI
- Studenten (18-25)
- Afgebakende opleidingen van gelijksoortig niveau.
- Klassikaal, toetsbaar onderwijs
- Diploma verschaft toegang tot arbeidsmarkt.
- kwaliteit, toegankelijkheid, doelmatigheid.
- Digitalisering is ondersteunend hieraan

Persistente problemen

Transities ontstaan zodra er bij (groepen) mensen een besef van **‘onvolhoudbaarheid’** ontstaat over bestaande manieren van denken, werken of organiseren

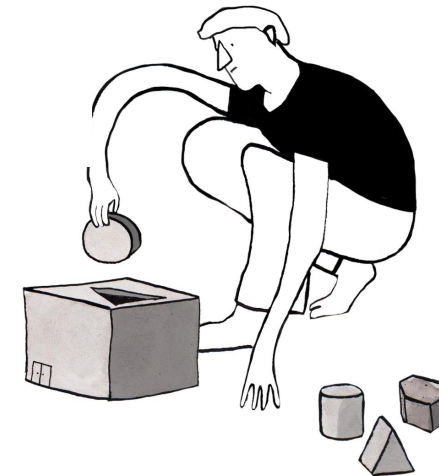
En zij de **urgentie** voelen om daar iets aan te doen.

*groeijende KLOOF tussen laag
& hoog opgeleid*

WERKDRUK ≠ STUDIESTRESS

onvermogen om AAN TE PASSEN

1. Werkdruk + studiestress

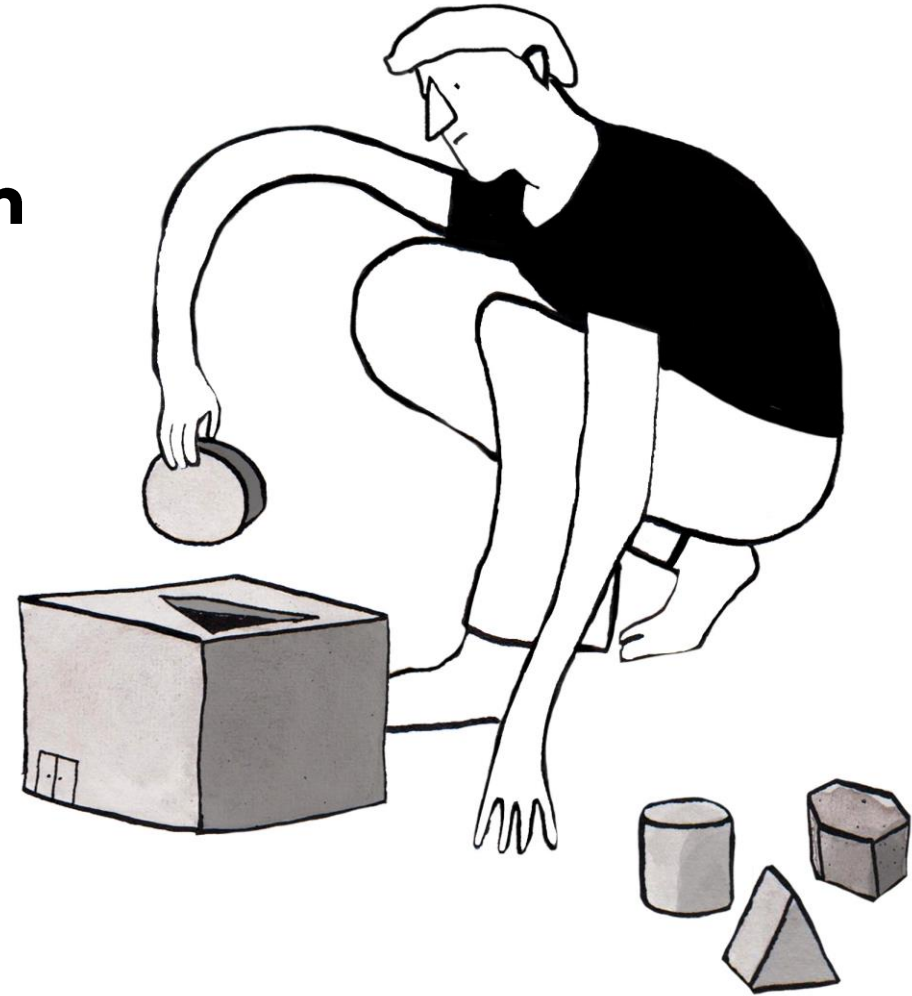
- Bekostiging per student loopt terug, terwijl instellingen financieel afhankelijk blijven van het aantal inschrijvingen
- Leidt tot competitie tussen instellingen en beperkte samenwerking
- Toegenomen werkdruk docenten
- Toegenomen studiestress studenten

WERKDRUK ≠ STUDIESTRESS

2. Onvermogen aan te passen aan veranderend vraag en aanbod

- HO richt zich hoofdzakelijk op 18-25 jarigen, terwijl samenleving vraagt om flexibel onderwijs
- Vernieuwing is lastig: WHW en academische cultuur die disciplines en kwalificaties hoog waardeert
- Opkomst flexibel onderwijs door particuliere onderwijsaanbieders

onvermogen om AAN TE PASSEN

3. Groeiende kloof in de maatschappij tussen “hoger” opgeleiden en “lager” opgeleiden

- Diploma/opleidingsniveau als nieuwe scheidslijn in de samenleving
- Doorwerking vroege selectie op niveaus in leerplichtonderwijs
- Afschaffing basisbeurs/toename collegegelden/stijgende huurprijzen

*groeende KLOOF tussen laag
& hoog opgeleid*

Synthese 1: waar staan we

HO onderwijs democratiseerde en leverde belangrijke bijdrage aan kenniseconomie

Schaalvergroting vroeg om efficiency, doorstroming, productie, standaardisering

Een cultuur van 'moeten'

Persistente problemen leiden tot onvolhoudbaarheid

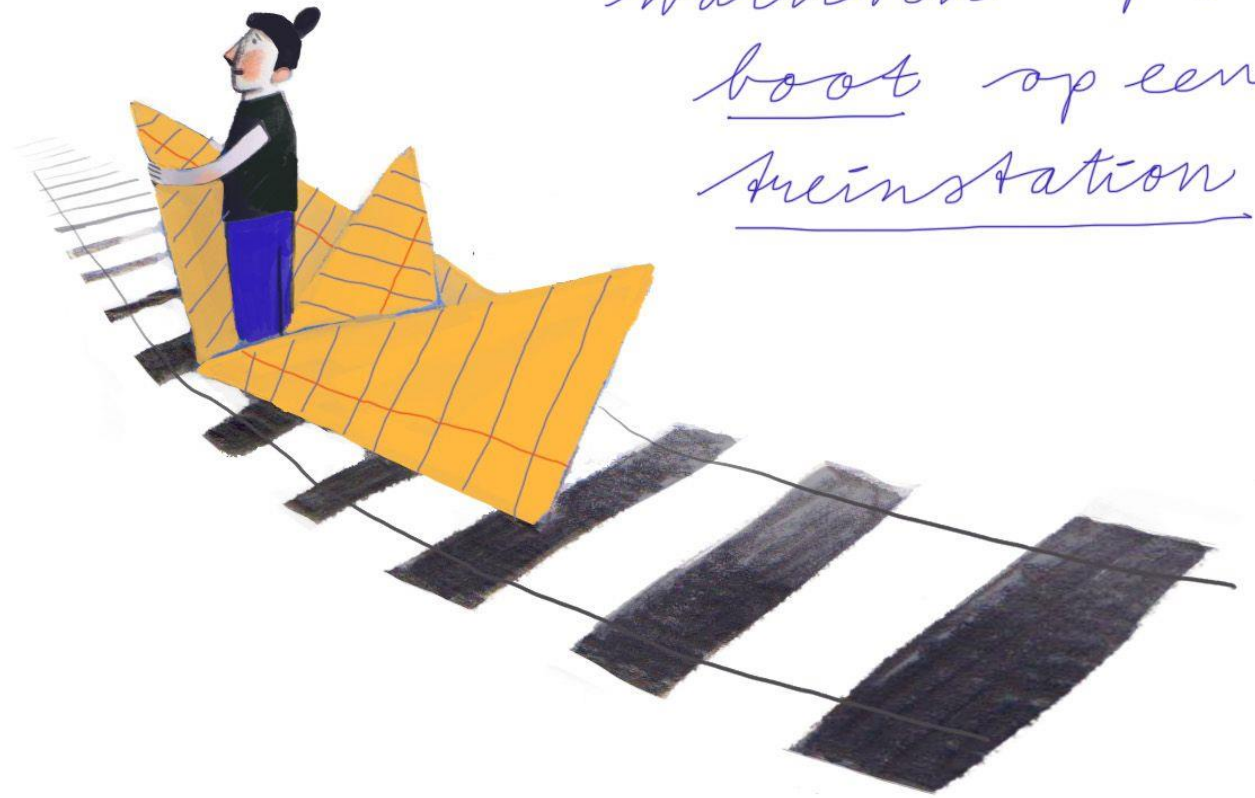
hoe gaat het eigenlijk met je?

die vraag had
ik in 4 jaar
nog NOOIT
gehoord

Druk neemt alleen maar toe

- Veranderende arbeidsmarkt
- Complexe mondiale opgaven
- Sociaaleconomische ongelijkheid
- Digitalisering van de samenleving

*ik wil niet meer
wachten op een
boot op een
treinstation*

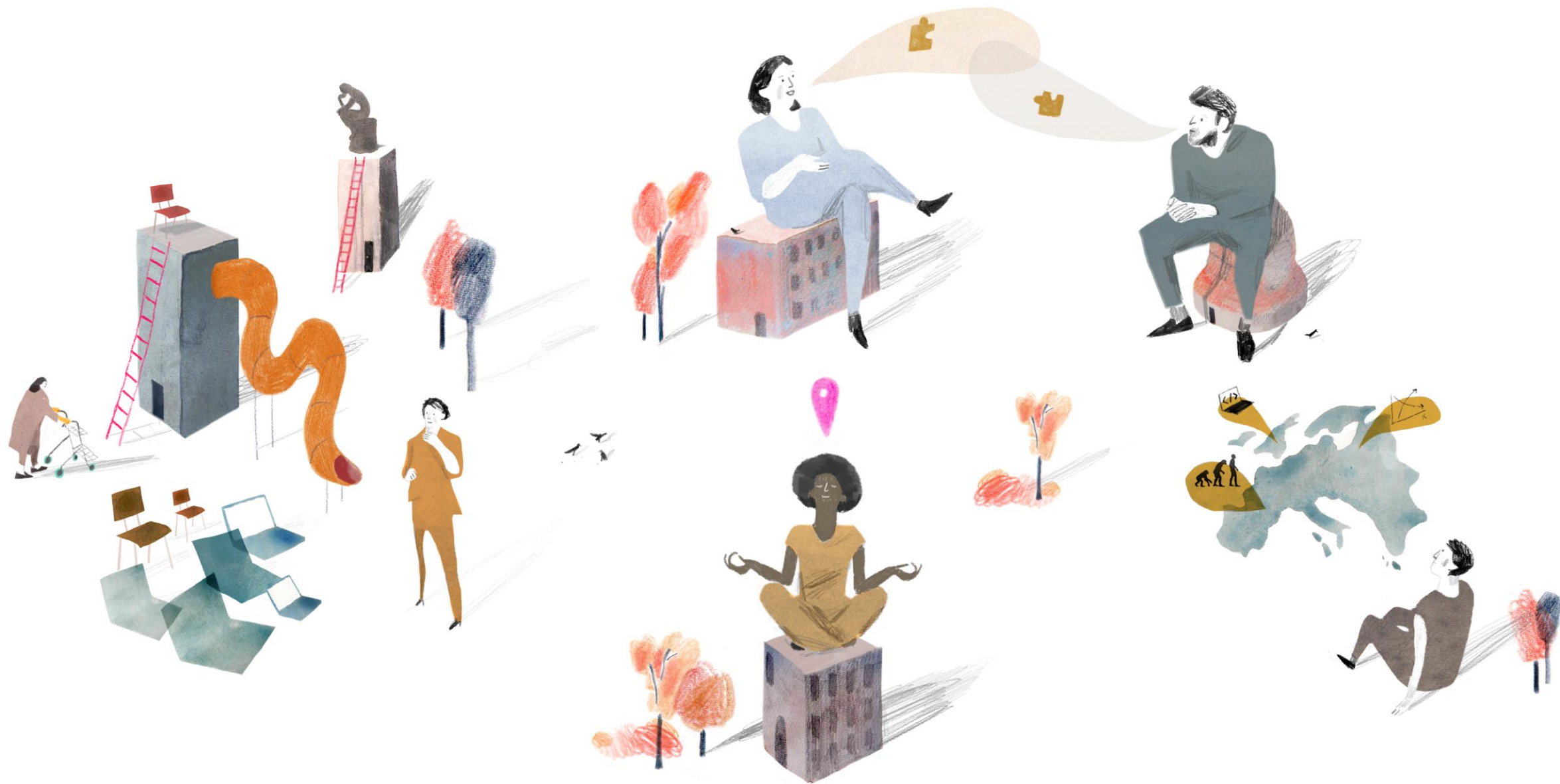
Digitalisering: optimalisatie of transitie?

Digitalisering zonder sturing houdt huidige regime in stand (*het kan nog efficiënter*); wordt onderdeel v/h probleem.

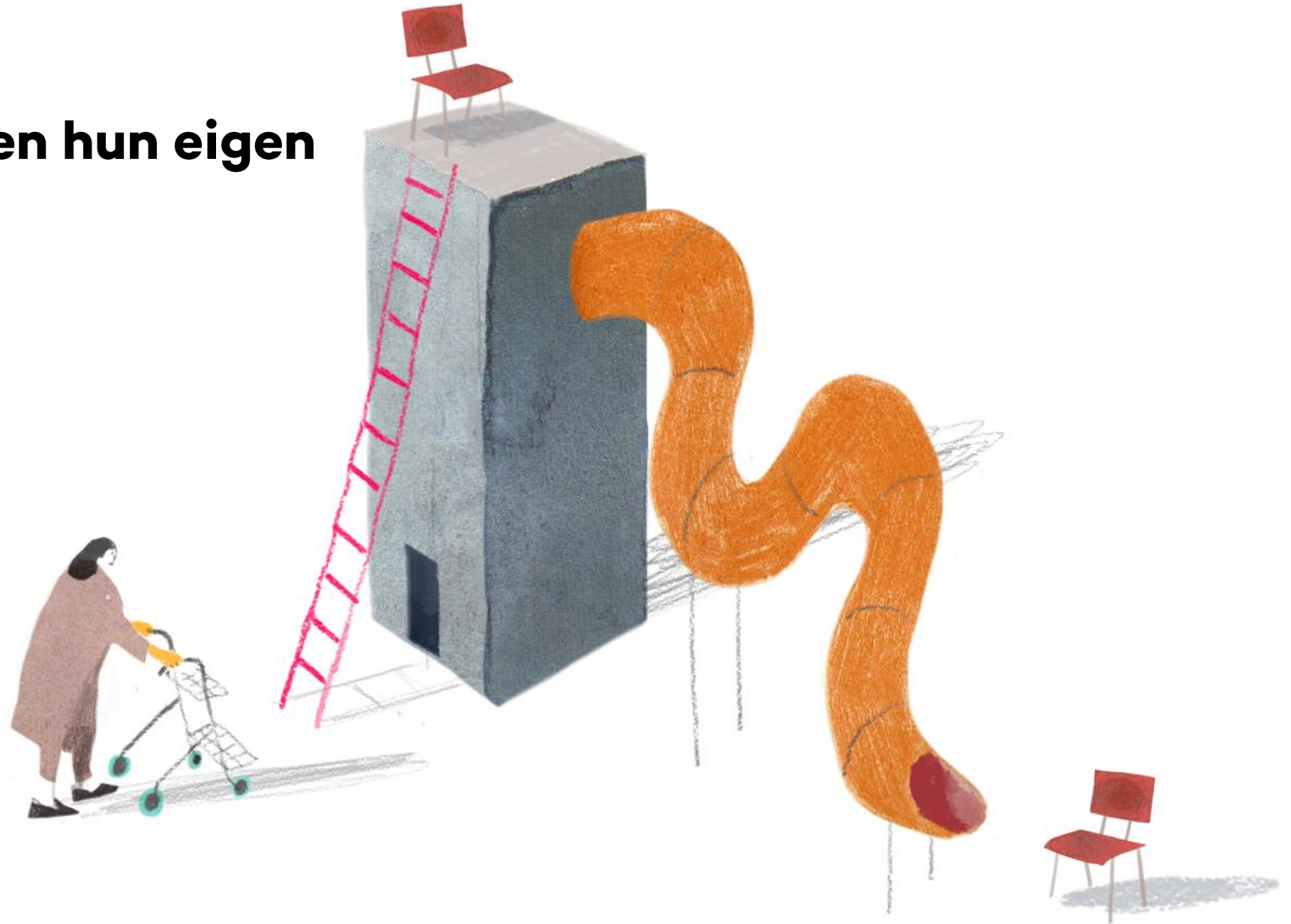
- Verhoogt de werkdruk en studiestress,
- Leidt tot hyperflexibilisering en nog meer nadruk op kwalificaties
- Vergoot de kloof hoog- en laagopgeleid

Hoe digitalisering in te zetten om gericht te werken aan gewenste transitie?

Lerenden geven hun eigen leerpad vorm

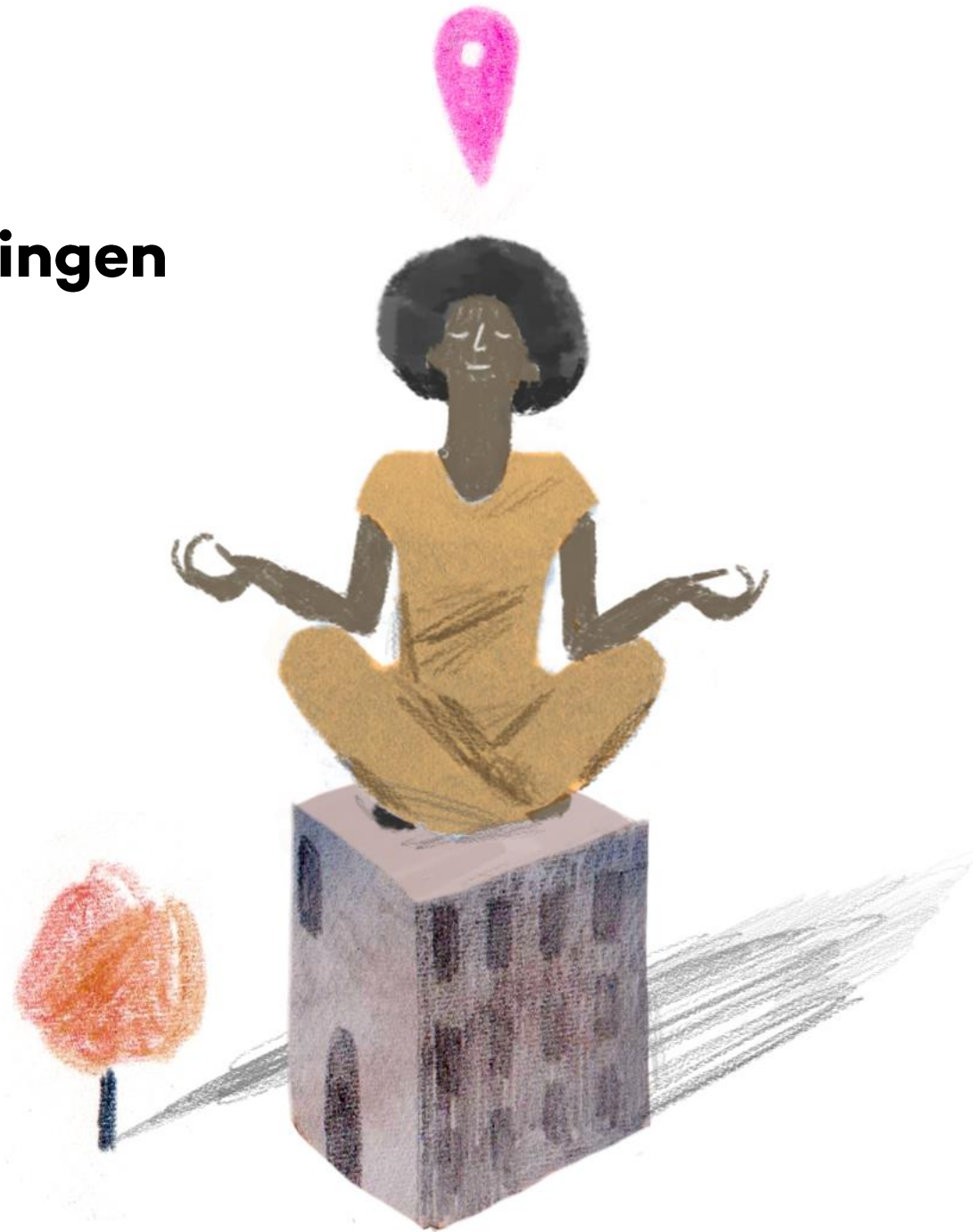
Leren gebeurt zowel fysiek, online, als *blended*

Een gemeenschappelijke infrastructuur

Hoger onderwijsinstellingen dienen als thuisbasis

Docenten werken samen in teams vanuit een diversiteit in rollen

Instellingen zijn gericht op en verbonden met de maatschappij

Synthese 2: Waar willen we naartoe

- meer variatie (leeftijd, lerenden, keuzemogelijkheden, samenwerkingen)
- plezier en nieuwsgierigheid centraal staan: de *goesting* om te leren.
- leren toegankelijk is voor iedereen, ongeacht tempo, tijd, plaats, inhoud en niveau.
- waar een docent zich op vele manieren kan en mag ontwikkelen.
- waar HOI's de krachten hebben gebundeld zodat zij – en niet EdTech – bepalen of, hoe en wanneer we digitaliseren.
- waar ondanks (of dankzij) digitalisering de fysieke campus juist belangrijker is geworden.

Staat van transitie

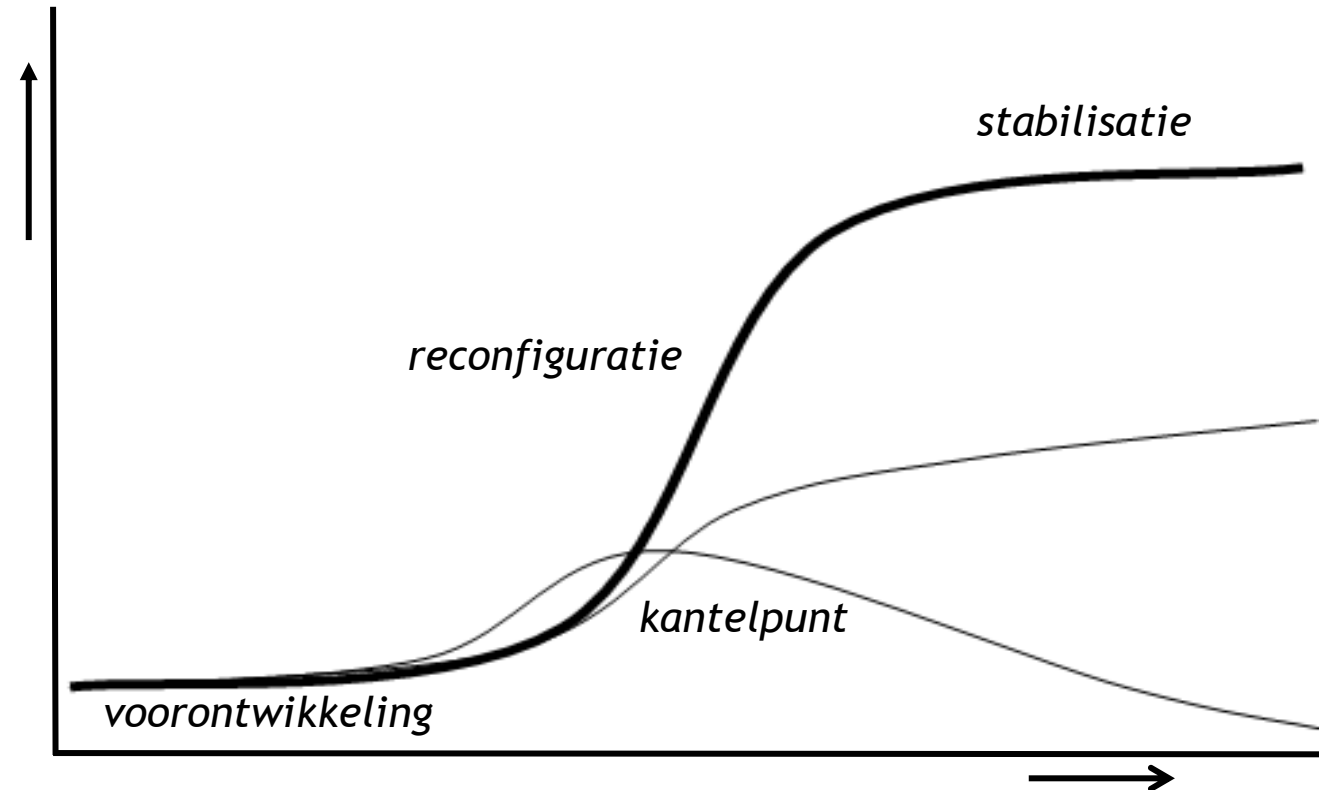
Niet een volledig nieuw verhaal

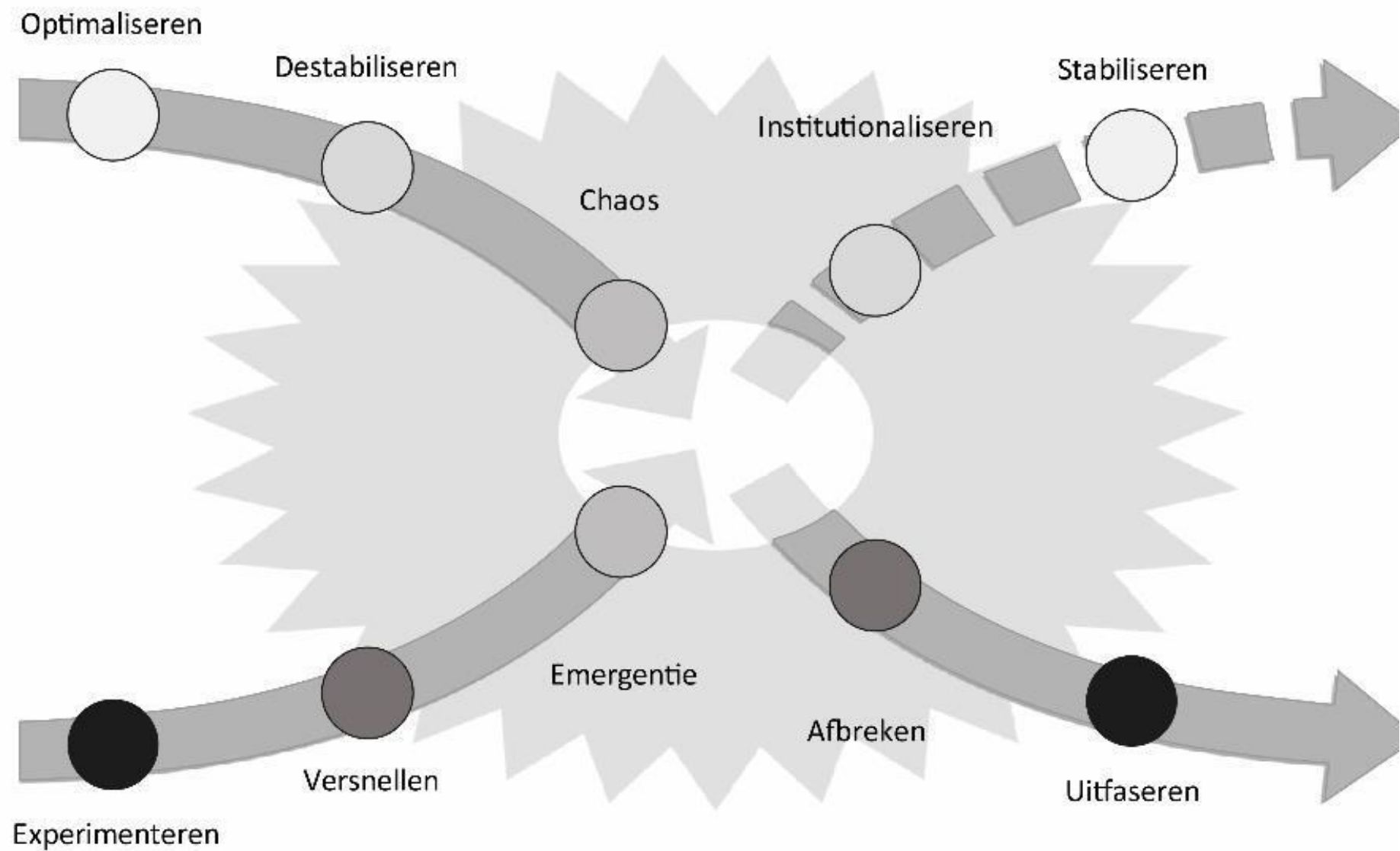
kent al een lange voorontwikkeling

Kiemen van verandering zijn overal zichtbaar

Opzoek naar de doorbraak

Digitalisering als breekijzer

Voorbij optimaliseren

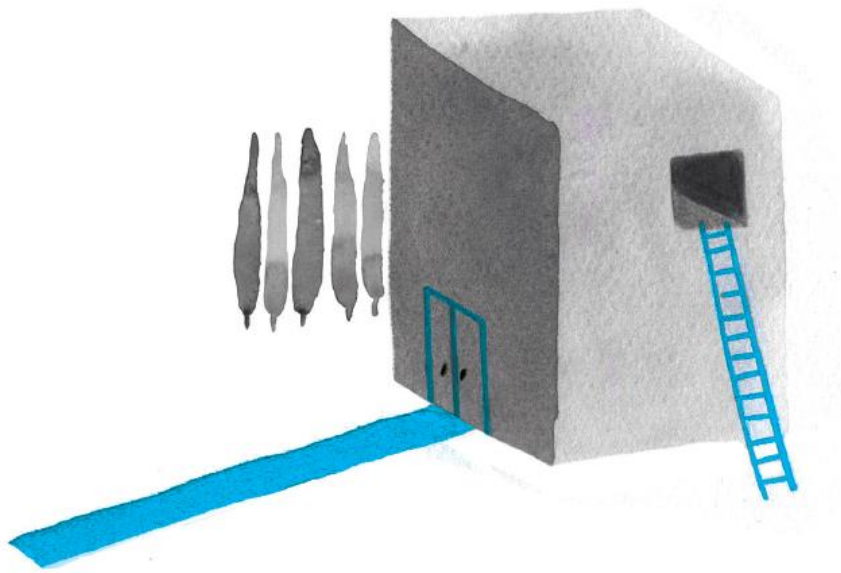
het verbeteren van dienstverlening aan studenten door

- makkelijker inzicht te geven in studievoortgang,
- beschikbaarheid van studiewerkplekken op de campus
- inschrijven voor tentamens en vakken
- of het vinden van stageplekken of afstudeeropdrachte

Het 1-op-1 digitaliseren van huidige lespraktijken, zoals

- het digitaal beschikbaar maken van een boek (i.p.v. gedrukt),
- Het filmen of vooraf opnemen van colleges
- Summatief toetsen maar dan digitaal,

MircoMasters van WUR

Pilot Studentenmobiliteit

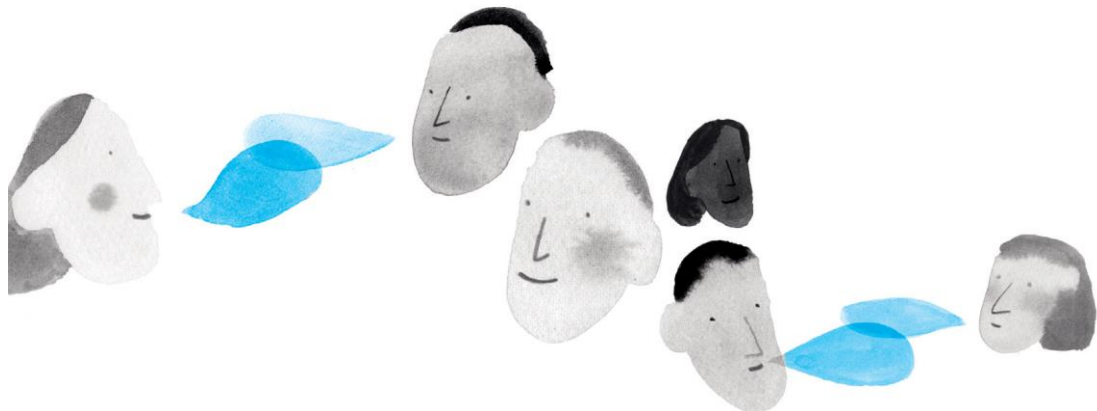
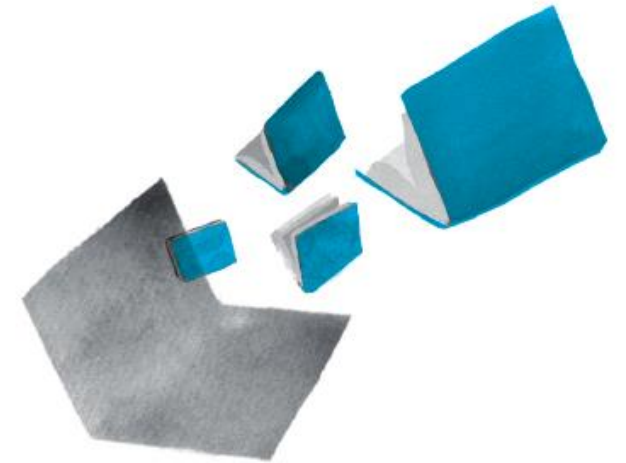
Pilot microcredentials

Experimenten leeruitkomsten en vraagfinanciering

Persoonlijke leerdoelen bij ICT-opleiding Fontys

SURF maakt nieuwe afspraken met Google

Traject 'regie op leermaterialen;'

Campus van de Toekomst Strijp-T Eindhoven

Techniques of Futuring van Urban Future Studio UU

Comenius Netwerk als community of practitioners

Samenvatting

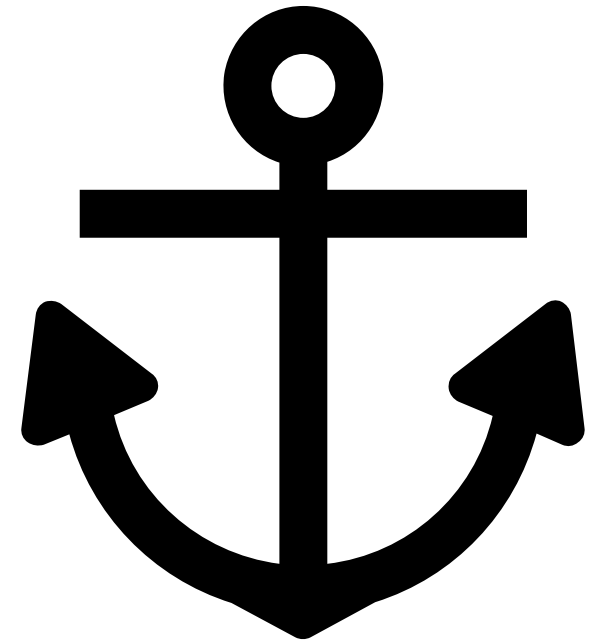
- Digitalisering geplaatst in bredere (verander)dynamiek van het HO
- Een systeem dat vastloopt in succes uit het verleden. Persistente problemen ontstaan. We zitten in transitie.
- Digitalisering kan hier een rol in spelen. Maar daarvoor zijn transformatieve innovaties nodig (voorbij optimalisatie)
- De vele nieuwe initiatieven die we overal om ons heen zien verschijnen geven ons vertrouwen in transitie. De beweging groeit.

Samenvatting

- Digitalisering geplaatst in bredere (verander)dynamiek van het HO
- Een systeem dat vastloopt in succes uit het verleden. Persistente problemen ontstaan. We zitten in transitie.
- Digitalisering kan hier een rol in spelen. Maar daarvoor zijn transformatieve innovaties nodig (voorbij optimalisatie)
- De vele nieuwe initiatieven die we overal om ons heen zien verschijnen geven ons vertrouwen in transitie. De beweging groeit.

Een transitieagenda – en wat nu?

- Input voor aanscherping en herijking
Versnellingsplan
- Oproep aan **bestuurders** hiermee aan de slag te gaan
- Aantal concrete verzoeken aan **Ministerie OCW**

Oproep aan iedereen

- Onderken dat het HO in transitie is en ga in gesprek over het door ons geschetste transitieperspectief
- Doe mee! Overal zijn kiemen van verandering zichtbaar.
 - Initiëren
 - Volgen
 - Verspreiden

#lerendigitaliseren

#transitieagenda

Leren digitaliseren

Digitalisering als breekijzer voor de gewenste transitie in het hoger onderwijs

Versnellingsplan
Onderwijsinnovatie
met ICT

Doel van vandaag

Meenemen in ons verhaal

- Waar slaan jullie (niet) op aan?
- Waar liggen de verschillen en overeenkomsten met het MBO?
- Herken je dit in je eigen omgeving?
- Ben je hier zelf al mee bezig?
- Kunnen we elkaar verder helpen?

